

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

74. Vtrum commutatio voti in bonum æquale possit fieri propria
authoritate voventis? Et notatur, quod materiam subrogatam evidenter
constare debet esse æqualem, nam si sit dubia non erit licita talis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

sp. 95. à lin. 5. & vers. At tamen.

tiam non doceo, sed de casu diuerso ibi tracto; vnde ad propositam quæstionem affirmatiue respondeo cum Leandro vbi supra, Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 11. n. 41. Azotio tom. 2. lib. 1. c. 10. quæst. 8. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. de voto, c. 7. n. 12. & aliis; quia Votum abstinentiæ à carnibus, etiam pro aliqua die, est negatiuum; & est ad instar præcepti Ecclesiastici dati de abstinentia à carnibus: at sic est, quod hoc præceptum obligat pro semper, nec finitur per vnum actum; ergo & Votum prædictum. Vnde constat falsum esse Antecessens argumenti sententiæ contrariæ, & idem negandum.

Sup. hoc in tom. 4. r. 6. ref. 81. & in aliis eius, prime not.

2. Assentior tamen Patri Pasqualigo dec. 65. dum me citato firmat, quod qui ex Voto tenetur certa die ieiunare, non toties peccat, quoties in illa die comedit carnes: Et ita me etiam citato tenet Leandro, vbi supra, qu. 40. Quia in hoc Voto non clauditur directè abstinentia à carnibus, sed indirectè; quatenus est pars essentialiter ad ieiunium requisita, & accessorie ipsi ieiunio. Quare cum semel violato ieiunio cesset obligatio circa principale, cessare videtur circa accessorium abstinentia à carnibus.

Alibi in tom. 4. r. 6. ref. 80. &c.

3. Sed quia hic sermo incidit de comestione carniuum in die Ieiunij: Ego alibi firmavi, quod in dicta comestione datur paruitas materiæ; & est communis inter Doctores. Sed difficultas est, quænam quantitas sit materia parua? Respondet Pater Pasqualigus, de cit. 42. n. 5. & seqq. esse circiter dimidiam Vnciam: Sed rectè hanc opinionem tanquam nimis laxam exilimat Leandro loco citato qu. 11. sustineri non posse. Et quidem in die Ieiunij vnusquisque libenter in Colatione ferotina sumeret vnciam mediam carnis, cum duabus, vel tribus vnciis panis, & sic non parum, sed multum corpus reficeret. Rectè itaque Hurtadus de Mendoza, de fide, tom. 1. disp. 2. c. 4. dub. 7. n. 111. Trullench, in Decal. tom. 1. lib. 3. p. 2. dub. 2. n. 5. asserunt, materiam paruum in hoc casu esse frustulum exiguum, vel particulam minimam carnis: licet à Leandro vbi supra, qu. 13. putet, quod quantitas carnis, quæ non excedit octauam partem vnius vnciæ, censenda, & reputanda sit parua materia, quæcumque verò hanc excedit, magna & grauis. Quia octaua pars vnciæ carnis, verè est quantitas minima, & valde exigua, & quam sumere solent Coqui (imò, & necessario, si necessarium sit multa fercula carnis prægustare) quando prægustant cibos: ergo censeri debet parua.

Sup. hoc in tom. 4. r. 6. ref. 81. 8. Post hæc, ad medium.

RESOL. LXXIII.

An votum ingrediendi Religionem possit quis propria auctoritate commutare in susceptionem Episcopatus? Et ex doctrina huius quæstionis inferatur, an Episcopus possit sine licentia Papa transire ad Religionem? Et an qui ante Episcopatum fecit Votum Religionis, renouetur prius ingredi? Ex p. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 61.

§. 1. Negatiue respondeo cum Lessio lib. 2. c. 40. dub. 7. n. 0. & Fagundez de præceptis Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 49. num. 21. Et ratio est, quia status Episcopalis dicitur perfectus, non quia hominem perfectiorem, Deoque gratiorem efficiat, quam status religionis; sed quia secundum rectum ordinem perfectionem supponit: est enim status postulans perfectam charitatem, qua Episcopi, vt veri Pastores ad imitationem Christi Domini veri animarum nostrarum Episcopi ac Pastoris, animam suam ponere debent pro ouibus suis. Vnde licet absolute loquendo status Episcopalis sit melior & perfectior, quam status Religionis, quia supponit perfectionem acqui-

tam: tamen hic & nunc, & in hac suppositione ponit hæc perfectio deficere in persona Episcopi. Vnde hic & nunc est Deo gratus, vt illum amplectaris; immò gratus Deo, si religiosus fias, quam si fias Episcopus: Et hanc sententiam Religionis est via ad perfectionem. Et hanc sententiam Religionis tenendam esse videtur ex determinatione c. penul. de voto.

2. Sed Alphonsus Vivaldus in Candelabro part. 1. de matrimonio, tit. de impedimento voti, n. 29. de se. affirmatiuam sententiam tenet; quia Episcopus status secundum omnes religione perfectior est, vnde Episcopus non potest sine licentia Pape transire ad Religionem, vt patet ex cap. licet. de Regular. c. 1. §. 7. qu. 1. Et ad textum superius adductum c. penul. de voi. respondet Vivaldus, illum esse calum particularem dicti Capituli: nec mirum, quia ille Episcopus si Deo vouerit solemniter, id est, publicè, in fauorem illius Religionis, cuius votum Superior acceptauerit stipulando. Et idèd cum ab illis Religiosis fuisset requisitus de primo voto, quod coram eis emiserat; postea secundum emisit votum intra duos menses ingrediendi. Quod probatur ex eo quòd supra diximus de voto facto in fauorem aliquius pij loci. Secundo probatur clarè ex ratione, quam adducit Gloss. r. ubi scilicet, quòd idèd illi Religiosi tenebantur illum recipere, quia ille tenebatur ingredi, &c. hic mihi videtur versus sensus. Hucusque Vivald. cui adde Emmanuelèm S. v. Episcopus, n. 2. vbi ita ait. Qui ante Episcopatum fecit votum Religionis, teneri prius ingredi indicatur c. 10. de voto. Quidam tamen dicunt calum illius cap. fuisse particularem, nec ceteros obligari, quod mihi probatur. Ita ille, & Rodriguez in summa tom. 2. c. 6. n. 6. & hanc sententiam probabilem censet Henriquez lib. 10. cap. 32. in fine. Verum post hæc scripta inveni primam sententiam mordicus sustinere Castrum Palaum tom. 1. r. 16. disp. 1. punct. 6. n. 2.

RESOL. LXXIV.

Virum commutatio voti in bonum aequale possit fieri propria auctoritate vuentis? Et notatur, quod materiam subrogatam euidenter comparere debet esse æqualem, nam si sit dubia non erit licita talis commutatio. Ex p. 2. tract. 16. & Misc. 1. Ref. 7. alias 9.

§. 1. Non posse respondent communitè, & vltra 15. DD. quos citat, & sequitur Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 49. numero 12 docet etiam sententiam Suarez de Relig. tom. 1. lib. 6. cap. 19. num. 3. & se. Filluc. in quæst. mo. tom. 2. tract. 26. cap. 10. num. 289. Reginald. in sua præxi tom. 1. lib. 2. c. 2. num. 249. Molfes. in summa tom. 1. tract. 11. cap. 15. num. 197. Maldet. in 2. tract. 10. cap. 1. dub. 1. & Raphaelè de la Torre in 2. tom. 1. quæst. 88. art. 11. disp. 5. n. 12.

2. Sed contrariam sententiam probabiliter sustinere posse, docent etiam aduersarij, vt Suarez vbi supra, 4. in initio, docuit etiam Atagon. in 2. qu. 88. art. 11. dub. 1. dist. 3. & illam tenet nouissime Bonac. tract. de legib. disp. 4. qu. 2. punct. 763. n. 8. & præter DD. quos ipse citat, tenet etiam Fernandez in suo exco. Theol. mor. part. 1. cap. 6. §. 11. n. 2. vbi ait. Tota controversia est de commutatione in euidenter æquale, quæ auctoritate fieri possit. Dico igitur, si euidenter sit arbitrio præteritis huiusmodi æqualitas, posse fieri hanc commutationem à vuentis. Ratio est, quia solum hæc in re requiritur iudicium superioris, vt decernat quid Deo acceptum sit, euidentem autem est acceptum esse Deo æquale. Ergo. Sic ille.

3. Idque dicendum est, cum vtraque materia est æquæ grata Deo, nil refert vtrillarum eligatur.

4. Sed notandum est, quod materia subrogatam euidenter constare debet esse æqualem, nam si sit dubia, non erit licita talis commutatio, quia in dubio melior est conditio possidentis, sed in tali casu votum possidet. Ergo illud adimplendum est. Ita Arag. & alij. *vbi supra.*

5. Notandum est etiam, ex mente aduersariorum, quicquid asserat Suar. *vbi supra* c. 20. num. 9. & cap. 19. num. 14. quod quamvis commutatio voti sit facta propria autoritate in bonum æquale, aut minus; non est omnino irrita, sed tenetur vouens vel prius votum implere, vel supplere quod commutationi defuit, vt esset in bonum euidenter melius; quare sufficit tunc propria autoritate supplere, quod ad euidenter melius sufficiebat. Ita Sanchez. *in summ. tom. 1. lib. 4. c. 5. n. 11. & 12.*

6. Sed secundum aliam opinionem probabilem non tenebit aliquid aliud supplere, quia sufficit, vt diximus, quod votum commutetur in æquale, etiam autoritate solum ipsius vouentis.

RESOL. LXXV.

An post commutationem voti licitum sit vouenti redire ad prius votum, etiam si commutatio facta sit in melius? Et quid, si vouens acceptaret commutationem in melius? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 6.

§. 1. **N**egatiue respondet Filliuc, *in suis quæ moral. tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 288.* Suarez de *mat. im. tom. 2. lib. 8. disp. 9. num. 21.* & præter Doctores quos citat, & sequitur Bonac. *tr. de legib. disp. 4. quæ 2. punct. 7. §. 3. num. 10.* tenet etiam hanc opinionem Io. Malderus *in 2.2. r. 10. C. 5. dub. 11. quæ 9.* vbi quærit, an is, cuius votum ex causa semel commutatum est, satisfaciatur, si relicto opere substituto, impleat primum votum? Et respondit omnimodò satisfacere, quia potest quicquid ei renuntiare, quod pro se noscitur introductum, c. *statuimus, de Regularibus*; certum autem est commutationem fieri in fauorem eius, qui vouit: immodò commutatio sub ea tacite fit conditione, vt vouens impleat rem substitutam nisi malit votum implere, ne iuxta pœnitentiæ humanitas amputetur, quo modo & appellationem interpositam licet reuocare, l. *si quis libellos, C. de appellat.* Vnde colligitur, hoc locum habere etiam, quando commutatio facta est in melius. Sic Malderus.

2. Sed contraria sententia semper mihi visa est probabilior, quam ex neotericis amplexi sunt Sanchez de *mat. im. tom. 2. lib. 8. disp. 9. num. 21.* & præter Doctores quos citat, & sequitur Bonac. *tr. de legib. disp. 4. quæ 2. punct. 7. §. 3. num. 10.* tenet etiam hanc opinionem Io. Malderus *in 2.2. r. 10. C. 5. dub. 11. quæ 9.* vbi quærit, an is, cuius votum ex causa semel commutatum est, satisfaciatur, si relicto opere substituto, impleat primum votum? Et respondit omnimodò satisfacere, quia potest quicquid ei renuntiare, quod pro se noscitur introductum, c. *statuimus, de Regularibus*; certum autem est commutationem fieri in fauorem eius, qui vouit: immodò commutatio sub ea tacite fit conditione, vt vouens impleat rem substitutam nisi malit votum implere, ne iuxta pœnitentiæ humanitas amputetur, quo modo & appellationem interpositam licet reuocare, l. *si quis libellos, C. de appellat.* Vnde colligitur, hoc locum habere etiam, quando commutatio facta est in melius. Sic Malderus.

3. Hinc refert Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 11. num. 97.* quod si sapius facta sit commutatio, posse seruari quiduis illorum, in quod facta fuit, v. g. votum peregrinationis annuæ, commutatum est in mensuram confessionem, mensura confessio in ieiunium hebdomadarium, ieiunium hebdomadarium in certas preces quotidianas; potest vouens satisfacere voto, vel recitando illas preces, vel ieiunando singulis hebdomadis, vel confitendo singulis mensibus, vel annum peregrinationem suscipiendo. Sic ille.

4. Limitanda tamen hæc est sententia, cum Sanchez *vbi supra, num. 27.* & Molsec. *in summ. tom. 1. tract. 11. cap. 15. num. 223.* nisi vouens acceptaret commuta-

Tom. V 111.

tionem in melius bonum, & id consultè faceret ad maiorem Dei cultum augendum, tunc non potest ad priorem materiam redire, quia illa commutatio facta est, non in sui, sed in Dei fauorem. Secus autem crederem, si in hoc euentu commutatio facta esset in bonum æquale; imò si res sit dubia, an commutatio in melius facta, sit in Dei fauorem, puto licitum esse vouenti redire ad priorem materiam, & primum votum.

5. Restat modò respondere ad argumentum contrariae sententia. Dico igitur illam commutationem non habere vim noni voti independentem à priori, sed prius votum in materiam commutatam extinguit ad eum effectum, vt acceptans illam commutationem, nullo euentu teneatur ad prius votum, & priorem materiam, sed totum hoc cum conditione, ad eum effectum, vt qualiscumque sit materia subrogata, liberum sit vouenti, redire ad prioris voti materiam.

RESOL. LXXVI.

An qui elegit aliquam ex commutationibus, & in aliis renunciant; possit redire ad prius votum, vel ad aliam commutationem? Ex p. 3. r. addit. Ref. 18.

§. 1. **D**E hac questione egimus *in part. 2. r. 16. resol. 6.* & pro parte negatiua nouissime stat Aegidius Trullench *in expos. Bull. Crue. lib. 1. §. 7. c. 3. dub. 14. num. 10.* qui citat Sanchez, quia per nouam electionem censetur de nouo vouisse, & ideo vt ad prius votum, vel ad aliam materiam subrogatam possit redire, requiritur noua commutatio. Verum contrariam sententiam probabilem esse existimo, quam tenet Villalobos *in summ. tom. 1. r. 27. claus. num. 34.* vbi sic ait, [Atunque se aya comutado el voto, y dexar la comutacion, Mas dize Sanchez que si renuncio la comutacion y se boluio al primero voto, no puede vstar ya de la comutacion, porque ya de nuego se obligo à Dios, por aquel acto. Mas a mi pareeme esta opinion dura pues no haze nueuo voto, y ansi que podra cumplir lo vno, y lo otro.] Ita ille, Est igitur vtraque sententia satis probabilis.

Quæ hic est Ref. antecessens, & §. Hinc, & seq. & lege etiam aliam Ref. eius anno.

RESOL. LXXVII.

Olim quidam Confessarius scrupulis cruciabat, ad cognoscendam iustam causam pro commutatione votorum.

Et docetur, quod quando commutantur vota, etiam in bonum æquale, opus est aliqua causa ultra Prælati auctoritatem.

Et an Sacerdos commutans votum in æquale sine iusta & legitima causa peccet mortaliter, vel saltem venialiter?

Et quid, si virtute Cruciatæ, vel alicuius Iubilæi faciat Confessarius commutationem, an possit commutare vota in aliquid minus? Ex p. 2. r. 16. & Misc. 2. Ref. 8. aliàs 10.

§. 1. **R**espondi, verum esse, ex communi DD. sententia, quod quando commutantur vota, Ref. seq. §. etiam in bonum æquale, est opus aliqua causa, vltra Prælati auctoritatem. Ita Clauis Regia *lib. 6. cap. 12. num. 8. & 25.* Filliuc. *in quest. moral. tom. 2. tract. 26. cap. 10. num. 285.* Azorius *tom. 1. lib. 11. cap. 18. quæ 3.* Grassius *in dec. part. 1. lib. 2. cap. 30. num. 6.* Malder. *in 2.2. r. 10. cap. 5. dub. 11. quest. 5. & alij.* Tamen sufficit, vt ista causa sit leuis, & parua, Et sic ait Fernandez *in exam. Theolog. mor. part. 1. cap. 6. §. 11. n. 4.*

sup. hoc in Ref. seq. §. Tertiò, ad lin. 4.